

Cib-02.07 Thema Respiratoir – AIO (V/150017/21/PN)

In 2020 is een nieuw vierjarig AIO project gestart vanuit het Thema Respiratoir met als onderwerp het ontwikkelen en toepassen van innovatieve methodes om de effectiviteit en impact te bepalen van de pneumokokken en influenza vaccinatieprogramma's voor ouderen. Dit gebeurt mede op basis van het landelijk representatief SARI surveillance systeem zoals in offerte V/150207/21/RI benoemd en sluit aan bij de implementatie van het pneumokokken vaccinatieprogramma door RIVM-Centrum voor Bevolkingsonderzoek (CvB).

Dit zijn actuele onderwerpen omdat de pneumokokkenvaccinatie voor ouderen in het najaar van 2020 wordt ingevoerd. Dit biedt de unieke mogelijkheid om de invoering van deze vaccinatie te monitoren in een naïeve populatie. Pneumokokken pneumonie is een veel voorkomende complicatie van influenzavirusinfectie. In september 2018 werd een OMT bij elkaar geroepen om te bespreken hoe we ons in Nederland beter kunnen voorbereiden op ernstig verlopende griep epidemieën. Daar werd ook geconstateerd dat data over complicaties van influenza ontbreken. Dit terwijl het belangrijkste doel van influenza (en pneumokokken) vaccinatieprogramma's het voorkomen is van complicaties, die zich vooral uiten als ernstig verlopende pneumonie (c.q. SARI). Een goed functionerende SARI-surveillance kan gebruikt worden voor het monitoren van effectiviteit en impact van pneumokokken, influenza en (indien beschikbaar) COVID-19 vaccinatieprogramma's.

Een belangrijke ontwikkeling is dat ziekenhuizen steeds vaker influenza point-of-care-testen (POCT) gebruiken op de spoedeisende hulp, ondanks algemene terughoudendheid in het uitvoeren van medisch microbiologische diagnostiek. Een eerste oriënterend onderzoek in een ziekenhuis dat deelnam aan de pilot SARI-surveillance heeft aangetoond dat het gebruik van POCT in combinatie met een aangewezen griepverpleegafdeling tot een kortere ziekenhuisopname leidde en kostenbesparend was. Tevens leidde de verhoogde aandacht in het ziekenhuis voor influenza tot een hogere influenza vaccinatiegraad van het ziekenhuispersoneel. Ook diagnostiek op pneumokokken infectie wordt vaker ingezet, mede door de beschikbaarheid van betrouwbare urine antigeen testen. Bovendien zal in de huidige situatie SARS-CoV-2 diagnostiek routinematig uitgevoerd worden bij patiënten met klachten die passen bij COVID-19. Resultaten van de SARS-CoV-2 testen, influenzatesten en urineantigeentesten zullen worden verzameld als onderdeel van het SARI-surveillanceprogramma zodat ze kunnen worden gebruikt voor de evaluatie van de vaccinatieprogramma's. In het AIO project worden ook de implicaties onderzocht van veranderingen in diagnostiek op antibioticagebruik, opnameduur, isolatie maatregelen, bewustwording personeel (vaccinatiegraad) en kosten.

In de evaluatie van het pneumokokkenvaccin zal gebruik worden gemaakt van innovatieve quasi-experimentele studiemethodes, waarbij pseudorandomisatie voorkomt dat ongemeten verstoringen variabelen invloed hebben op de vaccineffectiviteitsschattingen. De methoden die hiervoor gebruikt zouden worden, moeten worden aangepast omdat het vaccinatieprogramma vanwege de COVID-19 pandemie niet gefaseerd wordt ingevoerd zoals gepland. Volgens dit plan zouden in 2020 alle mensen die in dat jaar 60, 65, 70 en 75 jaar worden, een uitnodiging voor de pneumokokkenvaccinatie ontvangen. Dit zou betekenen dat pas na 5 jaar iedereen uit de doelgroep één keer uitgenodigd zou zijn. De vaccineffectiviteit zou worden bepaald door de leeftijdsgroepen die in het eerste jaar in aanmerking komen, te vergelijken met de leeftijdsgroepen die pas later zouden worden uitgenodigd. Doordat nu iedereen die in 2020 73-79 jaar wordt een uitnodiging voor vaccinatie ontvangt, moet de methodiek aangepast worden.

De promovendus (AIO) is bij EPI aangesteld, maar werkt nauw samen met onderzoekers van andere Cib centra en RIVM/CvB. Tevens is er nauwe samenwerking met de deelnemende ziekenhuizen en met de groep binnen UMCU/Julius Centrum die veel ervaring heeft met de evaluatie van pneumokokken vaccineffectiviteit.

Bovenstaande tekst resulteert in het volgende product (zie §9 productenkalender):
Cib-02.07 Wetenschappelijk tijdschriftartikel.